

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/162217,130-rocznica-urodzin-gen-Stanislawa-Maczka.html>
22.03.2026, 05:50

[Następny](#)

[Powrót](#)

130 rocznica urodzin gen. Stanisława Maczka

Z okazji przypadającej 31 marca 2022 rocznicy urodzin dowódcy 1. Polskiej Dywizji Pancernej prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki złożył kwiaty przy Kamieniu Pamięci Generała Maczka przy ul. Rybaki na Nowym Mieście w Warszawie.

31.03.2022

Gen. Stanisław Maczek trwale zapisał się na kartach historii Polski. Z wykształcenia filozof, miłośnik literatury ojczystej, poświęcił się służbie wojskowej, stając się ojcem polskiej broni pancernej. Głośno było o nim już podczas walk o niepodległość i granice Polski po zakończeniu I wojny światowej. Sławę przyniósł mu jednak udział w II wojnie światowej – w kampanii wrześniowej 1939 r. dowodził pierwszą wielką zmotoryzowaną jednostką Wojska Polskiego – 10. Brygadą Kawalerii, następnie w walkach na terenie Francji w 1940 r. – 10. Brygadą Kawalerii Pancernej, od lutego 1942 r. – 1. Dywizją Pancerną, która uczestniczyła w końcowych działaniach operacji „Overlord”, a po zwycięskiej bitwie pod Falaise w wyzwolaniu Belgii i Holandii. O popularności generała zdecydował nie tylko jego talent dowódczy, lecz także dbałość o żołnierzy, nieszaflowanie ich życiem. Zyskał też sympatię mieszkańców wyzwolanych terenów, którzy doceniali zarówno fakt oswobodzenia, jak i to, że dzięki jego umiejętnościom taktycznym ich miasta nie zostały zniszczone. Po wojnie dzielił los żołnierzy polskich na emigracji. Przez władze komunistyczne został pozbawiony obywatelstwa polskiego.

Fragment broszury *Generał broni Stanisław Maczek (1892-1994)* z serii „Patroni naszych ulic”

„BACA” GENERAŁ STANISŁAW MACZEK 1892-1994

1892

Urodził się w Szczercu koło Lwowa.

1914–1918

Jako oficer armii Austro-Węgier walczył w I wojnie światowej – głównie na froncie włoskim.

1918–1920

Uczestniczył w wojnach polsko-ukraińskiej i polsko-bolszewickiej, zyskując rozgłos jako „specjalista od wypadów” i „wybitny partyzant”.

1938

Pułkownik dyplomowany S. Maczek zostaje dowódcą 10 Brygady Kawalerii – pierwszej w Wojsku Polskim wielkiej jednostki zmotoryzowanej.

1946–1971

Decyzją władz PRL utracił obywatelstwo polskie.

1949

Zdemobilizowany generał osiadł w Edynburgu (Szkocja), gdzie – nie otrzymawszy emerytury wojskowej – pracował jako robotnik, sprzedawca, barman i portier.

1994

Zmarł w Szkocji w wieku 102 lat. Został pochowany wśród swoich żołnierzy na Polskim Honorowym Cmentarzu Wojskowym w Bredzie (Holandia).

„Wybitny dowódca pułku, ma naturalny dar dowodzenia i zmysł taktyczny. Świetny typ dowódcy liniowego o dużej przyszłości, równocześnie wzorowy oficer dyplomowany z rozległą wiedzą taktyczną i operacyjną. Zdrowy, silny i niezmordowany. Zawsze ochoczy. [...] Doskonale wychowawca i wyszkoleniowiec. [...] Cechuje go rozmach i ideowość oraz kryształowy altruistyczny charakter. Materiał na wyższego dowódcę”.

Z OPINII O PŁK. S. MACZKU, SFORMULOWANEJ
W 1931 R. PRZEZ GEN. FRANCISZKA KLEEBERGA

Jako dowódca 10 Brygady Kawalerii uczestniczył w kampanii polskiej, z powodzeniem opóźniając marsz wojsk niemieckich. Niedługo po przekroczeniu granicy polsko-węgierskiej przedostał się na Zachód.

Stał na czele utworzonej we Francji 10 Brygady Kawalerii Pancernej i w czerwcu brał udział w walkach z Niemcami.

W okresie sierpień 1944 – maj 1945 dowodził sformowaną w Wielkiej Brytanii 1 Dywizją Pancerną w zwycięskich walkach na terenie Francji, Belgii, Holandii i Niemiec. To z tego okresu pochodzi przydomek „Baca”, który generał otrzymał z powodu swojego opiekuńczego (niczym pasterz wobec owiec) stosunku do żołnierzy.

Po zakończeniu działań wojennych został dowódcą I Korpusu Polskich Sił Zbrojnych.

Materiał edukacyjny przygotowany przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN we Wrocławiu. Opracowanie merytoryczne: dr Piotr Ruciński / Opracowanie graficzne: Marcin Wierchowski / Realizacja projektu: Joanna Dardzińska

[General Stanisław Maczek – infografika](#)
[1 Dywizja Pancerna – infografiki](#)

Sławomir Zajączkowski
Tomasz Bereźnicki

WRZESIEŃ PUŁKOWNIKA MACZKA

[Sławomir Zajączkowski, Tomasz Bereźnicki, *Wrzesień pułkownika Maczka*](#)

Generał broni Stanisław Maczek (1892–1994)

[Piotr Chmielowiec, Krzysztof A. Tochman, *Generał broni Stanisław Maczek \(1892-1994\)*](#)

[Polecamy materiały o generale Maczku na portalu
przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)